د ملا امیر دیوان

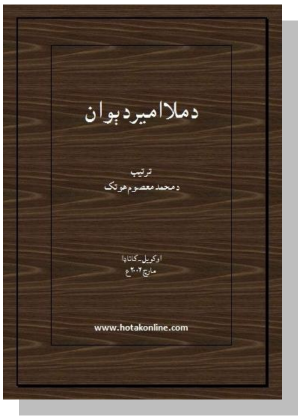

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com
www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېخ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرڅنډو کښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتيوغزلي پکښې سته . دپای پاني يې د (یاء) رديف ته رسېدلي دي خوخوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوخومیاشتي وروسته دزېري په جريده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي ليکني لنډيزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېخ دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان دپاچهۍ په دوهم كال (۱۲۸۲ش) په كندهاركي زېږېدلی اوداظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم كال(۱۳۴۸ش) په كندهاركي وفات اوپخپله پلرنۍ هديره كي ښخ دئ . پلاريې قيام الدين خان اونيكه يې محمديوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېخ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍپه دېرشموكلونوكي يې د كندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته كي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه كي قلم چلاوه اويوه غني كتابخانه يې درلوده چي د پښتوو پاړسي وعربي ژبو خطي نوادريې پكښې خوندي كړي وو. دده كتابتون په كندهاركي داروانباد محمدحليم سليمي (۱۳۸۴ ش مړ) تركتابتون وروسته دخطي نسخودكيفيت اوكميت له دركه مشهوره كتابخانه وه . دبايزيدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش كال داروانبادسرمحقق دوست شينواري په سريزه او سمون په كابل كي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېخ له كتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېخ زوی نوراحمدبرېخ هم دپښتو ژبې ليكوال او دطلوع افغان اخبارپركاره قلمي همكارو. نوراحمدبرېخ په ځواني كي مړسو (دی بايدله اروانبادپوهاندډاكټرنوراحمدبرېخ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي ليک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېخ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځيني برخي سته چي دخپل کتابتون ديوې نسخې اوداروانبادسليمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې يادابنت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم ليک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــوږد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : ″ امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودرلولوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تړاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دې . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي″ .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعر او د تالیفاتو څښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرماېښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بي سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي او(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوښایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا پــه دهان کښې دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمند کي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په ((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګويي ده   په قرآن کښي بيان کړی پاک مولا

++++

له ديوان څخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل.
دامير حبيب الله (۱۳۱۹ ـ ۱۳۳۷ هـ ق) يادونه يې ثوځايه کړې ده :

د سراج الملة والدين بنـــــــه دبدبه ده
ملا امير دده دوعاګوی[6] نه د فرنګ يم

اويا :

ډېر دي عـــــــــــــمر دامير حبيب الله وي
ترســـا يه لاندي ناست امتيان ستا محمده
تل مشغول د قندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهرا علی محمده
نهرسراج به خدای معمور که وخت نژدې دی
ملا امير فقير دوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ويالـه) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهيلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

دديوان د (ب) رديف ديوې غزلي مقطع داسې ده :

ديارلس صدی هـــــــم شپږويشت کاله
ووتېرشوي ملا امير بيان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) بايد دوې ځپې ولوستل سي.
[7] حبيبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاريخي پېښليک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پــوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نــــــهال پرخپل زړکي کړه
اوبـــــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ.ٌ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيزو ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مې ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مې (دٌ قٌ تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابيااله ځانه سره کاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع) . سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښېي پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

---

8 دنومړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرٌ کچکولٌ په لومړي ټوک ٢٢ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ يې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب يې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي " پخته کار سالک "به يې په بیان پوهېږي(د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري(د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان" ناقابل "ایسي(د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وايي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ"خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربي اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښيي(د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال يې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مايې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي يې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددي پر ځنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهځونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحيم

نن مشـــــغول شه پــــــــــه الحمدو په ثنا
په دهــــــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــــــربنده لــــــــــــــره لازم ثناګويي ده
په قـــــــــــــــرآن کښي بيان کړې پاک مولا
صددرودوصدسـلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــــم پـــــــــــــــرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهـــــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پـــــه پټ شې ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــــــړوخپل نفس ته
پردغـــــه تقصيرهمېش کـــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پيالـــــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيروعـــــــــــــظ ونصيحت دی
زياتي نه لـــــــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــــه ونيسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کــــــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لــــــــــره زنګــــــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لــــــــــه زنګه کــــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کـــــــړه
دتـــــوحيدپرلارتـــــلای نه شي دوبين بيا

9 سرتپا= سرترپا
10 دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــان دزمـــــانې ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکــــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــــــلانو مي منظورکړې
معتکف دي ددربار یـــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
دا هـــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــه دزماني یم
دپرمستان رندانـــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پــــــه خپل نفـــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکــــــــــــړې بقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تــــردیدن وتــــردیدن دخپل جانان زما
یــــودیدن وعاشقـــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتـــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانــــــووته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې اېښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلــــــوب
په کـــال سلب شــــوم مســــلوب
هســـــي رنځ رابانــــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــکه ایــــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــق یعقـــــــوب
که معشــــــــوق هرڅوجفــــــاکــــړي

12 ددې بیت څېې د غزلي دنوروبیتودڅېو پرپرتله زیاتي دي.
13 تې = ته یې
14 کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تـــه وي مرغـــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېـــــــش ژاړي
بیمـــــــاران دي پـــــه مقـــــلوب
لـــــه دې رنـــــځه به روغ نـــه شـــي
بـــــــې دیـــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســـــــي غـــــالب کار ده
خـــوار عاشـــــق کاندي مغلـــوب
پـختـــــــه کـــــار عاشـــــق هغـــه ده
چې خپـــل عشـــــق کانـــــدي محجوب
کــــه مخلــــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بنـــــه یـــــې نه بـــولـــي کتُـــب
ربـــــه عشـــــق مي پوشـــــیده کړې
هــــم پر شـــــرق هــــم پر غـــروب
لــــه نقصـــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفــــس حــــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقـــــه
په مثـــــال لکـــــه مرغــــه اخلـي حبوب[16]

❋❋❋

له کاملــــه پیالــــه نوش کــــه په شتــــاب
پرهېزي شـــــه لـــــه ګنـــا کـــه اجتنـــاب
خپـــــل باطن کـــــړه پاکـــــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلــــک په ظاهر ډېر آراستـــــه وي
په باطـــــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

[15] دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــــاني پـــــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــــعت شــــوه د وهـــــاب
راشـــــه ټينګ پر شريــــعت شه که دانا يې
په شريـــــعت به مفتوح شـــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريــــــعت خــــداى په لاس درکړ
وښـــــه نور ته يې عــــــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــــه څــــوک چي ردوي حــــکم د شـــرع
خـــــلاص به نـــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغـــــولا کـــړه
د صديــــق د سيني بــــــوى تـــئ[19] د کباب
کامـــــلان مي غوصــــان د عشــــق دبحـــردي
ځان جهــــــان وځني هېر غــــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــــل وکړه که صــــــادق يــــــې
زمونږ په لاس ده د قــــرآن محکــــــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــــر بيـــان کـــــوي لـــــه هـره بـــاب

***

که وصال دجانان غـــــــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپـــــــــه تصديق وکـــــړه طاعت

---

[17] شريعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ييزبايدولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانوبه ورګډ شي
که دي ترک کړددنیازیب وزینت
بي بقاده دادنیاهیڅ باورنشته
په مثال لکه تیزبادځي په سرعت
په دنیاپسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بي له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقواوهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصودتینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یي په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی ځلورځپي کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نورموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لــــــــره دا حـــــــــال د حقیقت
تـــــــــرعرش پــــــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عــــــارفــــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملا امیر) تعریف کـــــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق ګوره که لــــري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علــــــــــماو فقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــــوانګري وقناعت
کـــــه راه رویې ســـــم پرلار د شریعـــت شه
رهروي بــي شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــــي هســــــي ډېر دي
هیڅ خبــر په شرع نه وي نه په تـــرک د جماعت
موحدان مـــــي مستقیم همېش پــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه د قیامت
په لبــــاس د حلـــــم پټ شه ســـــر تر پایـــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــــأ دئ کــــه خبر یې
قــهر غضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافــــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تــــــــرعرش و کرسي لـــــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل : عوام خلق دي مجلس د علماو فقراکړي په هردم.
او ترلاندې بیاورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانایي
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پـــــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــم یې زرغــــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی یې قـــدر ډېردئ
وربخښلئ یې امت نـــاز یې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی یې سره وکـــــړ
ګـــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګــــــوی خبري پټي له هــــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کـــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر میان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــرک کــــړه آخرت لرې[26] تاوان خوت
پنځه فـــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

24 جاهت:
25 تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
26 لرې = لره یې ، ته یې
27 فرض کلمه دلته دوې ځپې باید ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصيحت د (ملا امير) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس يې، له تا غـواړي حاجتونه يا مغيث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار يــــــم په عمرونه يا مغيث
هيڅ مقصود مي په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه يا مغيث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړې
رحم وکـــړه ديدار وکړه ته پر وکړه کرمونه يا مغيث
هر عــــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو يې خو ناب وهي موجونه يا مغيث
و خپل يار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
يـــــو نظر يې ستا دوا دئ د زخمونه يا مغيث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه يا مغيث
مـــــومنان مي مقبولين پـــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــــونه يا مغيث
ښه خلعت خدای د ايمان و مــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه يا مغيث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــوی انعام ده
پکښي ډېر د حل حـــرمت دي بيانونه يا مغيث
زموږ ايمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغيث (دميم په پېښ) فريادرس ، هغه ذات چي فريادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــه قـــــهرېږي غمازان کج
جنګ جـــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــره وهـــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ د ښـــمن حیران کج
روح بادشاه عــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیخ پـــــه کار نـه ده د ښمن دار له[29]
د جـــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــه دوزخــــه لـــه نیران کج
محکمي دا اته برجــــــــه پـــه طاعت وي
د غافـــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــځ[31] د هــــــر تاوان کج

***

عــــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هــــرعاشق چي دهجران تــــرمقام تېرشي
ګــــــــویانوی شــوپیدا ،وایــــم نشرح[33]
بي صبری راخخه هېرصبرسکــــــون کــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یـــــم
(ملاامیر) بي ډنګوي هــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــوش کــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلوپروخت دخوشالی په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مزاج شو هفته يي لکه دبلخ[35]
ستا وصال زما دوا د هر مرض ده
په کار نه لرم دوا د هند او جلخ[36]
دوصال کوخه دي کوخه دي خلاصه جانانه
رقيبان په مخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يم چي پر کمه به تېرېږم
لار به خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازار د عاشقانو
سوړ به نه شي د سياه بند په يخ کلخ[38]
وعاشق ته يي ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چي په زړه يي خنجر خرخ
هر ګياه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملا امير) ده ډېر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مور و پلار و ته هيڅ مه وو ايه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کړی په قرآن کښي
دوالدينو دئ حق ډېر وباسه غچ
بيا مي حق د استاذانو ده بي شماره
ښه محکم يي ټينګوه لکه سپين ګچ
بيا حقونه په هر چا د علماوو

---

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړی ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي او دلته يې د شعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــیراث یې وړی دئ پــــــه پچ
یو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــــوئ شیطان که تـــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفاروســــــره دئ زمـــــــــوږدین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بـوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس یې کـــــــــــړه مچ
ترکـــــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګــــــــــــوره نه یې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هـــــــرخونصیحت کړي
دانایان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرګی درلــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هیڅ
دانایان پـــــــه قیل وقال ډېرخـــــوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقــــــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دې پـــــــــه مثال ریګ بیابان شي
په ریابـــــــــه شي برهــــــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــــه دریاب کښې
بې دریابه سنګ کلوخ هــــــم سفالون[41]هیــڅ
درقیمت دئ پیدا کـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قېمته پیسې ډېـــــــري دمیسون[42] هیــڅ

---

40 تچ: دغوزاربدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

41 سفالون = سفال = کودري

42 میسون: په معنایې پوه نه سوم. ښایي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځیني اروپایي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شـــــــــواخون هيڅ
که عـــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بي رســــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مــرادېي ته يې
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

دمخلوق پــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطـــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافــــــــــوبه ادب کړه
خبردارشـــــــه چي اوازنه کـــــــړې بلند
حـــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښي احتياط کــــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخـــــــــرت کــــــړه که دانايې
پــــــه کارنه ده ددنـــــــياږ بربست وبند
پردنيابـــــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــړی
که دمت حکم پــــــــروشي دخـــــــاوند
دطـــــــاعت دي خدای درکــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــــړه دطاعت په لــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبدشي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهر چاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بندمه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبرلره ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراسمانه دعشق دود
بې وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږپه مخه
اوس بایده دي استغفارویل د درود

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښــــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهاررزود
دغج جهاززراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47]مــــــقام پــرمنصوراغی
ځني ورک فــــــرق دواجدهــــــم دموجود
خـــــواربنده ده درمانده په دوه جــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای يې مقصود

***

ددلبرياري کــــــــړه تېنګه تــــــــرپولاد
ځان يې يارکـــــــــړه په زاري و پــــه فریاد
ترکـــــــوه خپله رضاديارلــــــــــه پاره
پــــــــه يوه نظربــــــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهــــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کــه کساد[49]
هــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــړي له هــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک يې قـــــــدرډېروي تـــــرشمشاد
که څـــــــوک وکاندي نــــــظروحقیقت ته
بي له خدايه نـــــــورمقصودهــــــمه برباد
غیروباســــــــه له میانه پــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته يې په اصل کي کبنلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یايې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال به یې معمور شي په خپل مراد
د دنیا په جاه دي هیڅوک غلط نه شي
ګاهي سپوروي پر سمند ګاهي افتاد
هغه تخت چي په هوا د سلیمان تئ[50]
خوار خزر زیر زمین شو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهم چي خدای بادشاه کړ
بیا یې ترکه کړه دنیا په دین شو بناد
هر مومن دئ مبتلا په دوه مقصوده
یو ناقص ده بل کامل که لري یاد
دا ناقص مي دئ دنیا ، کامل ایمان دئ
ته کامله تینګوه ناقص نامراد[51]
کاملان چي جستجوی د آخرت کړي
نیک عمل یې دئ توښه د لاري زاد
اول ځان ته نصیحت کړه بیا و بل ته
(ملا امیر محمده) ژاړه په فریاد[52]

***

کلمه مي ده ویلې ما پر تا محمد
چي له رویه دي پیدا شوه دا دنیا محمد
(وه) راغلې ډېر دینونه تر تا وړاندي
ستا د دین محکمې تېره تر هر چا محمد
نه زمین و نه اسمان نه عرش و کرسي
امکان نه لري چي بر به شي تر تا محمد
خدای در کړې بلندي په دواړو کونو

---

50 تئ = تلئ
51 نامراد ته په اصل کي لیکلي دي: بی فایده
52 اصل: ملا امیر محمده ژاړه په زاري و په فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لــــویي ستا محمد
تـــــــه سبب یې د هـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګـــــــــــرېوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مي شــــــریعت مصطفا محمد
د وحدت په زمـــــــانه کي تـــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نور کړه تجلا محمـد[53]
چي پیدا کړ پاک سبحان نـــــور د حبیب خپل
د معشوق یې انعام د رکـــړئ یا ک مولا محمد
ته د غیبو خـــــزانه وې پـــــه وحدت کښي
له وحـــــدته را بیرون شـــوې پر دنیا محمد
مـــــابنده لـــــره لازم چي تل شا کـریم
چي مشغول یـــــم په ثنا وصفت ستا محمد
امیدوار د شــــــــفاعت د پاک رســــول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
پــــــــه رحمت ســــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــړئ د جـــمله وو انبیا محمد
یـــــــولک خیرویشت زره دي لښکـرو مقرر
ته د ټولو هـــــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســـوخــــه کل ادیان کړه
ستا رب مرحـــوم کــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی د زمین ولـــــــه غـــفلته یا سروره
ستا د دین روښنایي شــــوه تر عرش بالا محمد

---

[53] دا نیم بیتی د غزل تر نورو بیتو څلور څپي زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عــــــارفان چي رسېده که ولاهــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عــــدمه چي وجــــود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــوه کل اشیاء محمد
ســــرچشمه یې دجـــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــوريې داعـــــلی وداد نامحمد
عـــالمان دي وارثان دین پـــــه روښانه
تــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــان مخوني[56] تــورو
نه ښايیږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــمخلوق یې
هـــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هـــم دواړوعلماوفقرا هــم اولیامحمــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګداامحمد
محمداســــم محضه زمـــــوږدنبي ده
پـــه نګین کښي نـــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقـــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

---

[56] مخوني = مخونه یې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورخپې زیات دئ

[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري څپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږ دباد شاه دې برقـــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـمامحمد
ډېردي عـــــمر دامیر حبیب الله خـــــان وي
ترســــایه لاندې یې ناست امتیان ستامحمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــري تـــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هـــــم دباد شاه محمد
تل مشغول دکند هـــــــــــاریه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــریار راشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــاشق لـــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــومېږي ډېر دخیال کاغذ
دمنصور چې عشق صادق وحـــــال یې ګوره
پاس پـــــرسرددارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دې سخته ګـــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــه ســـتادفـــال کاغذ
نادیده پــــــرتامین شـــــــومه جانانه
راستولی دې خـــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مې سرومــــــال برهـــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مې نه غـــــواړي دسرومال کاغذ

---

59 له نائب څخه یې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
60 نسمه = نیسمه
61 له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــم دنبي خـــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نــــــوره پيدادحبيب نـــورکړ
بياپيداده له نورشــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــه تاريکه کښي
ستاپــــه نورسره روښان كـوه وشجرسرور
تـــــراول اولين ده ترآخــــرآخـــرين ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بـــــــه منتظردشـــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بيادي بخښه دنيکانو پـــــه قدرســـرور
دمعصيت په رنځ رنځــــــوريم دواغـــوارم
د(ملاامير) دواستاشفاعت دهــــضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــمونه زمـــــاپرسر
زه خـــــوشحال يم ياره مـــــه شه مرور
پيداشــــوی زماصورت دغـــــــم دپاره
قبول کـــــړی مـــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
ډېرلـــــذت لـــري ترقندوتــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تـــــه تــــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

---

[62] غمي = غم يې
[63] (صورت) بايديوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نه ته وي نه دي زه څه برابر
په مجلس د خوبرويانو که ورګډ شوي
پاکيزه به ځني ځي لکه سپين زر
تردوه ښهره شه[64] ورتېر هلته مجلس ده[65]
ته سامع شه د شين هې[66] د زېروزور
ستا مقصود به تا ته تې وجيم[67] (٢) انعام کړي
دامقام د هغه ده چي قبول کړي د (ده) در
د توحيد ترسوزن ووزه که يکتايي
که دوتايي ځان يکتاى کړه يک بشر
خدايه (ملاامير) عامل د خپل بيان کړي
چي تېرېږي تر توحيد سم برابر

***

جفادي اورلګوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خود به کومه ګفتار
شيرين ګفتار د جانانکه شنيده کړم ياره
ترسرومال يم ورتېر که کښېنوست زما پر کنار
سيمين بدن د دلبر مثل بې[68] نه وي هيڅوک
پتنې په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستاد بهار بلبلان شيرين زبان دي ګويان
ليري دي ګرزي زاغانو ګل تې[69] نه وينم لار
رنځوريم زما مقصود د هته يې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: از شهر دنيا و آخرت ګذر کن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مراد مجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاها شو بمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بې = به يې
69 تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هواســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــوزم درآتش ترابا شد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخـــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــار
عـــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــړې یاره زما دوا دپرهار
موســـــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکـــفارودنار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــــلام ددلبرستاددرگاه خاکستر
ربه زاري کــــــومه مران زکـــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښي قبلـــــــوم دځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یــــم که ســرتور
نام وننګ راڅخه ورک شـــــوستاپه مینه
اوس دعشق پــــرآس همېش یم زرین سپور
ددنیاکـــــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــراب دعقباکور
دنیکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــــحاله هم غمـخور[70]
خـــــوی دترکودئ چپاودعـــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــــه ولاړتــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکــــــــړی دعشق اور
که یوزخم دخـــــــطاراباندي جــــوړشي
په یوه ګذارهــــــــزارکـــړم شل او کور
که محــــــــرم زه ددربارډخپل اشنای شوم
په کارنه لــــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه څـــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځــــان کــــړي پټ دزماني دشـــروشور
یوګـــوره، یوبوله، یووینه ، یوغـــــــواړه
(ملاامیره) یک بین شـــــــه نه یي شب کور

***

ستادعشق په شراب ګــــــــرزم مست خمار

[70] غمخورته يي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــــان وجـــــــــهان شوهم قرار
راشـــــــه ونیسه خبردعــــــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســــور درون بیرون ده
نه پــــــــــوهېږم چي لاله شــــــوم که انار
ستاددرخـــــــــاوري به کړم په سترګوپوري
خپل چشـــــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــــه هــــرګ کښي
دهـــــــوهــــــواوازنغمه کــړي وارپه وار
دتـــــــوبي ونه که هــــــــرخــومېوه داره
زمــــــــــاديارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــــاشقانوځـــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــــړه له دنیاخخه لکه مــــــــړ
ستادروح شـــــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــرمیدان باندي شــــه محکمه
بي اخــــلاصه وشیطان ســــــــــریبي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبـــــــــــه ده تېرېده کـــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــــاموخاصو، منعه نشته
زه درتلـــــــمه رقیب کـــــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کـــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مـــخه راغی
بې زحـــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هـــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهــــــکارپــــــه ګناه خړ

***

راشــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لــــــه رقیبه مي زړه تلــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــرراڅخه فاش شـــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســـــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــاهمت شــــولکه باز
چي درون دچـــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تـــــــردهــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده خـــــــه یې همت خـــه یې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غــــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پــــه لاس راکـــــــړي زمادمساز
جاهــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــویامړه دي پــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دیدته زمـــــاډېرکېږي هـــــــوس
محروم مه کــــــړه ماغــــــريب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــرياد کــــــړم دجرس
ستاد دید خیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــاکن دعشق په اوريم
نه په مرم نه دوتـــــولـــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په ځاه شوم
دوصــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــرغه چي وي ايله په هــــــواګرزي
چي بندي شي ګالــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غـــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــردم درته حاضرفـــــــــريادرس
ستاد ستر ګــــــوکتووايستم له حـــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دايقين ده چي دمـــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله خـــــــه خندا هـــوس

***

ســــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــــړم يـــــــم په هـراس
زمــــــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خــــــدای رفیق کړي‌پرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن د چاپه کـــورشي حال بــې[73] څه وي
زما پر کـــــــــورهمېش ولاړ د دښـــــمن آس
را داخل زما په خـــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــــه عـــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخـــــــلاص عبادت وکــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لـــــري خناس
ښه صفا کــــــــړه روح و زړه په ذکــرو فکر
خپل دلبر لـــــــره ورځه صاف تـــــرا الماس
هـــــــرعامل به جزا مـــــومي د عمل خپل
(ملا امیره) نیک پـــــربدو کـــــړه تل پاس

❋❋❋

خدای د رکـــــــــړی ډېر دولت سنګ پاروس
ســـــــتا پــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
د دولت دي هـــــــــوا داړه ډېر دښـــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لـــــــره زنانـــــــوته نګاه کـړه
پـــــرپیره شـــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســـــــهاره بیداري کـــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــافل شوي پرتا رېغ کـــوي خروس
که دي دا دولت نـــــګاه کـــــړته بادشاه يې

[73] بې = به يې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وايي سل کاله يې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وايي اصحاب کهف دده له ببري له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهار پښتانه تموښ ورته وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــرنوعروس
تکلیفات د شــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــړه دزړه تراش
د توحید پــــه نورغایب کـــــړه بدخفاش
که صادق یې امـــــرونهی کـــــړه محکمه
په قــــــرآن کي نقش کـــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مـــــدعاددښمن نه کـــړي
مـــــــدعاددښمن دئ پــــه شرعه پاش
ته آئینه د شــــــرع نسه[76] وخپـل مـــخ ته
ســــتاعیبونه به ښـــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بـــــه شرمنده وي مـخ یې خراش
هـــربادشاه چي پرسپاه دولت بسیارکـړي
هـــــرسپاهي وي تېرترسرهــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تـــــرهـــــــرچایې
هسي کــــم یې ددنیاتـــــرادنی مـــاش

***

په حصول دمقصودتل ګـــــــــرزي درویش
پري بــــــه نه زدي خپل مقصودپه زړه دلرېش
ترک وهــــــلي ده دنیادخـــدای دوستانو
تردنیاتېرشـــــــــومحبت دخدای وریېش

---

76 نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــهان کله هېرېږي
که مــــــجذوب شـــوې له تاپاته ګاو ومېش
طـــــريقه وعشق ته جـــــذب الـــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شــــــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســـــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســــم ده ساکرتابــــه مسکورکړي
يک بيني ويک خــــــواني به کړې ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــــوق ظاهـــرباطن شې
کع دي ياروي که اشــــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجـــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مــــلاامير) يې بيان وکــئ[78] خيرانــــد بش

***

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فــــــراموش
خپل يارب ـــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهــــــــــره وي آرام باطن پـــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنياپــــــه خريد فــــروش
عشق هــــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــاميندلی عشق پـــــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي وريوش
ددياردي طلبګارعــــــاشــــــــقان واړه

---

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملا امیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښي
شب وروز د جفا زهـــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بيان د عشق کـــــــړه (ملا امیــره)[79]
په بيان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــادزړه خيال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنيا پــــرفــــاني فرش
ستادعــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــهانه راته هيڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرد هـــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســــــتاد عشق په جامـوهسي مست خماريم
دنا کــــس اوس منت باريـــــم هم بارکش
رقيبان راتـــــه ولاړ ستاپه کـــوڅه کښي
پرورخم مانـــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــوي ستاپه لوري
منتظرد رتـــــه ولاړيــــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خــــــالق کــړه (ملا امیره)
خپل خـــــالق بيا له تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل: ... ملا امیره فقیره
[80] قرش: د يوې سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شيرين ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بــــــه درپیدا کــــــړي ترسرتېره
ته بــــه شې په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســـــــرله تنه ببل په غــواصۍ شي
په عقبا بــــه پیدا کــــــړي دسرقصاص
په طلب کښي دوصال که څــــــوک فناشي
رب به ورکــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــقوا و په اذکار زړه نــــــرم کېږي
پــــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشــــــه پرېږده دادنیاطلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــــم يې نــــه وليدبن عاص
ددنیامـــــــحبت حـــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځــــــم لـــــرمه عرض
که نــــــقاب له مخه واخــــلي سرعوض
زه عــــــاشق یم منتظرســـــتاودیدن ته
ستاپه دید ستاپــــــه رضالـــــرم غرض
که عـــطاراته دیدن کـــــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال یــم که وړیاوي که په قرض
بي له تامي هیڅ مــــــقصود په زړه کښي نشته
پرعـــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــړي یو ســــاعت پرزمین ارض

---

83 رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولــــــــره لـــــــړاشــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــاهــــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل ياروتــــــــــه ژړاده زمــــــــافقط
تــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښـــــــه مي يارښــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتــــــــه ډېره تمـــــــناده زمافقط
محــــروم ستاله ديداره هـــــــغه ځوک دي
چي کافــــــروي دی دښــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پــــه جـــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعــــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمــــاده زمافقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شـــــوي ملاده زمافقط

***

ځــــــــوبه ګـــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــړم چي پيدابه کـــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــړه ښه تــــــــقوا واحتيــــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځای د کوچ وبار هیڅ باور نشته
ودانا ته ده څرګند لکه رباط
زندګي کړه واړه صرف په عبادت کښي
تېر به شي د باد په شان پر پل صراط
هیڅ عاشق به له رقیبه ویره نه کړای
که له یار سره یې نه وای اختلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېر به خوکړې انبساط

***

دعشق بار زما په شاده سخت غلیظ
راته جوړه تماشاده بخت غلیظ
عاشقانو ته یې دام د زلفو ایښی
عاشق بند شو تر دا بند نشست غلیظ
بد عمل راته رقیب شو زما وځان ته
نیک عمل ده زما وځان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي د باد شاه پر تخت بالا ده
وربې نه کړم زما تخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر د یار محبت کړه دوه جهانه
همېش سپور د عشق پر آس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصال ټینګ نسه محکمه
د اتناب ده ډېر د یار مخت غلیظ
عروه الوثقی رب بللی خپل قرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قرآن نوشت غلیظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکارو اختلاط
[87] په اصل کي ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــع یــــم دديدارلـــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبـــــهارلـــرمه طمع
جوش خروش دعـــاشــقانوپه سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فـــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښـــــه رفــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــان زمـــــــاده دزړه داغ
ســــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کــــــوم دګلــو
که مي ولـــــــیدای دیـــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررو ښــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــرګلستان بلبلان ګـــرزي
کله ښـــــــايي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرېِ[88] معطـــرکـــــــــړه جان دماغ

[88] سرېِ = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــالي ، ده بي انصاف
هرمومن ایـــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــلو رجـــوع کله شي وعشق ته
عـــاشقان د خپل زړګي کانــدي طواف
له ازله قاســـم کـــړی نبــــه قسمت ده
کافــــران به په عـــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــدو باندي سپک بار د طــــاعت ده
سبب داده پـــــر محــفوظ یي ده عشق چـاف[89]
هــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــمه ده واړه عشق ، وکـــــړه انصاف
د زاهــــدو کفاف قـــــوت ولایموت دي
پــــه زیادت یي حکـــــم کبري د اسراف
سرګـــــردان اهـــل د نیادي په طلب کښي
مــــوړبه نه شي مګر خــــاک شو شکم ناف
خـــــدای دي صبر قناعت زمــــاروزي کړي
(مــــلاامیره) لـــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــــادق یي له ګناه کـــــړه ځان حنیف
په تــــقوا وعبادت کـــــــړه نفس ضعیف
د نیکانــــــو محبت د ځـــــان عادت کړه
خـــــدای دي نه کاندي ګـــمراه د چاحریف
د جاهـــــلو له صحبته بـــعید ګــــرزه
په صحبت بـــــه د نیکانــــــو شي لطیف

---

[89] نبايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له ميانه واخله که دانايي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفيف
په ويل دمحققانو فهم وکړه
هر ګفتن يي ترمرجان و در ظريف
هر کامل له خپله سوزه تصنيف کړی
ناقابل ده (ملاامير) کوي تصنيف

***

ماچي وخوړل ديار دلاس ترياق
راځخه ورک شو وخت دصبح و داشراق
ستاله حبه ماسيوا شوه فراموشه
بيا په ياد ديار شيرين دهان بزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالم کښي
دعشق آس مي خابک وليد تربراق
چي وصال مي ددلبر په کوخه وشو
داخلاص پرميدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپېښه
بيا مي وليد ځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهر صورت مشغول يم له عالمه
ذميمه شوله بدل په نېک اخلاق
(ملاامير) ده مدرس دعشق په علم
دهر بيت ثواب دي[92] د برشي ترعتاق[93]

***

ستاد وصل دګلشن زما اشتياق

---

90 بزاق: دخولې ناړو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
91 په اصل کي ورته کښلي دي: برهوش آمدم
92 دي = دي يې
93 عتاق: دمينځو او مريانو آزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایــــم دهجران دلــــوی فــراق
زه تـــرسروتـــرمــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمــا قـــول په نفاق
په ژړا ســـره زمــــابـوتي کاني ژاړي
خـــلاف نه ده دمعشوق عــــاشق مشتاق
بدعمل زمــــاحجاب دیارله مــــخ شو
ورکـــېده دي دحـــجاب پـه نیک اوراق
د تـــــوحید پـه درياب غرق شه حجاب نشته
نبــــه وصال بــــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بـــرخي و هـــرچاتـــه رسېږي
منتظرور تـــــه ولاړدي تـــــول عشــاق
دوه جــــهان چي له تاهېرشـوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خــــراسان ملک دعــــراق

***

بي جذب الهي به ځوک پیدا کــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سینه پاک
عــــامل د شریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دا مــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـاشاک
هغه (مي)بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فـــرض (يي) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمرو هم خوراک
حـــــال د الياوو ګذ شته وو پـــــــه د اشان و
په درون کښي جوش خروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تــــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يې سينه وي غـــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاامیره) خـــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــــن وعـــــــن د کتاب ورک د هـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداا ووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــوروغی سالک
پـــــر(ملاامير) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمريد دي خپل شيخ بــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
سست يقين که مــــــريدي دواصــــل وکه

---

[96] دودوني = دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شــــــرط دمـــريدی مي خپل يقين ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل يقين خــــوک وکه
ســــــتاد پاره بـــه ناقص پيرشي کامل
هـــــرمـــريددي وخپل شيخ ته تسليم کاندي
پــــه دغـــــه تسليم بــه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظيفه پـــــرځان لازم کـړه
تقوا خــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلــــوک بيان مي کــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــرق کـــــوه دحـــق باطل

***

راښکاره شـــــوداشــــنای حسن جميل
محسنات ددنياشـــــوه خــــــواروذليل
ښايستي ددواړوکـــــونـــوسرکوزي که
چي يي ولــــيدزمــــــاديارحسن اصيل
پــــه کامـــل صفت موصوف زمــادلبرده
خــــــوک به نه وکي[98] سيــالي کثيرقليل
ترچشــــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهيږم چي قصيرشي که طـــويل
پـــــه طلب دخپل جــانان يـم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــرق شم پـــــه رودنيل
سرومــــال زمـــــافـديه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــادق شه مــه کـړه تعطيل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي=وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاووصل ته حیران ده زمادل
شین توتي دګلستان ده زمادل
له فلکه سنګ رېزي راباندي اوري
سرګردانه پرزمین هم پراسمان ده زمادل[99]
خوب خنداراڅخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي په طلب دخپل جانان ده زمادل
پرعاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زمادل
غم دعشق راڅخه هېرکړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهردښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کړی دي دهجرپه زندان یم
متنفرله اختلاطه دانسان ده زمادل
ځان ملبوس دبې ننګیه په لباس کړه
(ملااميره) له جهان څخه ترسان ده زمادل

❋❋❋

دساقي له برکته ملک ګلزاروینم
پرګلانودبلبلوچونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هرګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستاګلشن له هراضراروینم
عاشقان مي بلبلان دیاردباغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فراروینم

---

99 تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورڅپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوشته مي پر محفوظ دفتر د عشق ده
تسلسل د عاشقانو وار په وار وینم
مومنانو مومني په عشق پیدا کړه
په عقبا یي لویه کته د دیدار وینم
له دیدار څخه محروم ټول کافران دي
عشق یې نشته دوی مقهوره د قهار وینم
به شیرین بیان د عشق ده (ملاامیره)
راشه وخت کوتاه دئ اوس تلوار وینم

***

خدای راکړی پاکیزه دین د اسلام
د غه رحم د رحمان ده لوی انعام
جماعت مي طریقه د پاک رسول ده
خبردار شه لمونځ ونه کړي بې امام
تارکان د جماعت به شرمنده وي
په عقبا به مختورن وي هم بدنام
تل درود و استغفار وایه په ژبه
شفاعت به دي روزي شي د نبي خیر الانام
توکل تقوا همېش پرځان لازم کړه
دښمن بند کړه د خضوع په محکم دام
بیا منقاد د خپل پادشاه شه که دانایې
محکومي ته همېشه کړه د حکام
(ملاامیر) غریب دوعا کوي د هر مومن ده
خصوصاً د خپل پادشاه هر صبح وشام

***

دیار دیدلره ورځم بي پروبال یم
له دیدنه یي شرمېږم بې جمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کــــم همته بدهـــــنره بدخـــــصال یم
بندګي دي قبلــــــوم پــــردوه چشــمانو
یاره ته مي کـــــړه قبول زه ډېرمـــــلال یم
رقیبانوسرګـــــــردان کـــړم په عالم کښي
ستادربارلـــــره درځـــــم بندپه جنجال یم
درقیب له هـــــــمراهۍ مي ســل توبې دي
نادیده یارمین کـــــړی پــــرشین خال یم
کیمیاګـــــــر(دي) دکیمیا پـــه طلب ګرزي
دیاروصل زمــــــاکیمیا پـــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګـــــــران طلب دیارکـــــړي
که غافـــــل شــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــل لارنشته زمــــــاویارته
پـــــه طلــــــب یې دوصلت ودوصــال یم
حیرانېږمــــــه وځـــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځـــــان وجـــهان شوبې کمال یم
زه منکــــــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بــــــنده دذوالـــــجلال یم

***

په ظاهـــــــرغریب مــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســـــــره خـوشبویه ترلونګ یم
لــــــوی اقلیم دمــــــومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نــه کـــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښــــکرددښـــــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پــــرپلنګ یم

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کــــــــړه زه ولاړ دیارپـرننګ یم
دیارننګ مي جــــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بــــي[101] تینګــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بي نه ږدم که هــرڅوپه صورت ځورنګ یم
که وصــــــلت له یاره غـــــواړي لاردغــه ده
که مي تېنګه کــــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شـــــــوم زه خوشرنګ یم
ستادعشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســـــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصـــــــال طلب لازم پـــــرمــــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خــــــــــوارپتنګ یم
هــــــــمراهي دبي دینانـــــــوپه کارنـــه ده
بــــــــهتردا چي له بي دینوڅخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســـــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یـــم
دسراج الملت والدین نبـــــــــه دبدبـــــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعــــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کــــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهــــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــــوض کښي وصال غـــــواړمه جانانه

[101] بي = به يي
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره سـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصــــودیې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایې ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــیانـــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي ددنیاپه ســــــودوزیان
کل هـــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشـــــه پـــــرسپین میدان

❋❋❋

ستاله غـــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمـــــادلبرمـــــخ یې رنګین
محبت زمـــــاوســـــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کـــــړی دئ کمین
بل اسباب دعـــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پـــــه رتبه دکاملین
دخامـــــانوخامکاري ســـــوزوګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هـــــغه پـــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه یې وي سپین

***

پـــــه تناب دزلــــفوبند یــــم دجانان
نــــه خلاصیږم که ښند مـــــه دوه جــــهان
هیڅ مي وېره لـــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پــــرځــــان وینمه پیره دتـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات دجــــانان اوري
خــــالي نه ده هیڅ آفــــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامــــل شه همېشه ګـــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حــــاضرشي دمحشرپه لــــوی میدان
خوشــــحالي دنیک عــــمل ده ونیکانو
بدعــــمل بــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو څه په کارحورو غلمـــان[104]
درضــــادي طلبګارزه خــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنوروڅلورخپې اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامير) ده ګناهــــکارغـــــواړي غفران

***

چي خالق تخليق وکـــئ[105] زمـــــــادژوندون
بياعاشق يې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزيم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي يو غـــــــم وي نوشته که پـــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پــــــــه کارنــــــه دي ددنياډېرنعمتون
نـــــورغـــــمونه راځخه هېردیارغموکړه
يارنيولی دئ له مــــــخ ســــــل حجابون
محـــــــرمات شبهناک شـــــوه سل حجابه
له مذکـــــوره تقـــــوا کانــدي صالحون
په نصيب دعـــــاشقانـــــــوعجزونيازده
ديارحب دعـــــاشقانـــــــوده ژوندون
تل مشغول ديارپـــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغــــــــوندي ساکـن اوريې مسکون
تــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملااميره) تالــــــه اوردعـــــشق صابون

***

معشوقـــــان دعـــــاشقانـــوقاتلان
بي تقصيره ځني يـــــــوسي دل وجـــــان
په عالم کښي سرګـــــردان ګـرزي ګريان وي
بيايې قـــــوت وي دزړه وينه دخپل ځـــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څني ورک صبرو سکـــــــون دیار پـــــه مینه
همېشه یې اوښـــــــکي څي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحــــــرامه په دنیاکښې
دفـــــــراق اوښکوترڅــــــان وګـــــرېوان
دوه جـــــــــهانه څني هېرشي بې دلـــــبره
سرومــــــــال کــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کـــــــوڅه دیارولاړېې نام وننګ وي
مــــــرتبه یې وي بلنده تـــــــــراســـمان
پـــــه اول کښې محبت بیاګـــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګــــمنام شــــــه که یې پوهان

***

له هـــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیاردید پرمـــــــاشیرین ، تـــــرقندمسرو
درقیب پـــــــه محبوسۍ بـــــه هیڅ بندنه شم
زه محبوس یــــــــــم دخپل یارپـــــه زولنو
چې یې تــــــوري زلفي بیاپــــرمخ خپري کړې
عـــــــاشقان سینه ســـــوزان په اند ښښنو
رقیبان یې راتـــــــه کښېنول پـــه څنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــه تکـــــړو[106] پـــه سنګ ریزو
بــــــــــدبختي درقیب داوه لـــــــــه اوله
چې یې ذات دده پیداکـــــــــړلــــــــه اورو
بیایې وکــــــــړتکبرپـــــــــــه سجده کښې
پـه کارنــــــــه شــــــــوعبادت دږېرکلو
رقیبان مي دښـــــــــمنان دپاک ایـــمان دي
(ملاامیرمحمده) څـــــــغله پـــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي دديــــــدن لکه بلبل يـــــــــم
خوبه ګـــــــــرزمه محرومـــــــــه له کتو
یاره جـــــــوره شکوفه پـــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدايي دیارترخـــــه وصال شیرین ده
که يـــــــوځله وصـــــال کاندي نن پېرزو
عـــــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګــــــردان دي پرزمین پرلـــــــویوغرو
ربه روی ســـــتاددوستانـــــــــومي دروړی
عـــــــاشقان کـــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعــــــــــفو مقام پټ له هـــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــــفوغــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـــــــم یې نورولګاوو
خــــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــا زرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب یې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــاوحــــــال ته
د توحید نــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

❋❋❋

راشئ مــــــــومنانو د خپل رب ثناګویي کوو
محکمه پر خپل دین شو و بادشاه ته دوعاګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی و موږ و ته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکــــړو موږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ بادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مــوږ پر دوی شمشیربازي کوو
پر خلافت د چــاریار دي محکم زموږ بادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پر دوی موږ غالبي کوو
بدبخته کافــــــــران دي ناامیده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریز که اروسان دي زمـوږ جنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترســـــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږ و دوی ته کارسازي کوو

109 دامیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به یې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي او یا به نو پر درقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پینبه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي ددين عقل يې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دين موږغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شو که پاته پرميدان شو
سود منده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تــــــريوسف ډېرښايسته زمـــــوږپيغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــوريي تېره تـــــــرهـــــــرچاوه
په خـــــــوبانوکښي څرګندلکه زيږلــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رابنکاره شوه
نه يې مـــــــثل پـــــــرزمين لکه نښترو
دکـــــــمال پـــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــــومنانومي نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بـــه سربلندوي
تورزاغـــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دين کښي نه کړي
غـــــافلان لـــــه خپله دينه ګاووخـــرو
دطاعـــــت بارچي باباآدم پــــــه شـــاکړ
مـــــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بار دپــدرو
مــــــــــومني ده نيکنامي دعـــــقباګټه
مــــومنانوتېنګه کـــــــــړه که مي ضررو
دنبي پـــــــــردين ثابت شــــــه (ملاامیره)
سپې رقيب ثابته نه شـــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئينه دشــــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــه[112]

---

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کــــړه
له ریا ښخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پـــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کـــــوته په دولت[113] ږکــه
ببغـــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپــــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یي ګـــویاناست یي پرخپل تخته
دتـــــــقوا تبغ پــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســــــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــــردانه له خپل نفسه ږبرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مي پرېږده ګرم وبخ ته

❋❋❋

ددنیاکه جستجـــــوی پرداجـــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــرت لره تاوان که
پـــــــرجـــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخـــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یي غـــــوځ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــرځــــان وګرېوان که
دصادق عـــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلــــــوق ته شي ظاهــــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــــره ضدین(دي) هیخ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبــــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یي خـــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څــــوک بې چشمان که
جاهـــــــــلانــــــوپه دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهـــــــــبرېده نـــــــه که دین نسیان که
که داناېي پــــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــــــل ته نصیحت ډېرعــــــــالمان که
ناصحـــــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بــــــــــــه یي قبول پردل وجان که

***

محبت دخــــــــــــدای دوستان بي خدای نه که
په یوه زړه کښي بــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــــروي له عـــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــــده یي له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیخ ګـــــــــذربه دغنیانوپه ســــــــرای نه که
احتیاجي بي خــــــــــپله ربه دبل نــــــــه که
روح وجـــــــــان به بي له خدایه فدای نه که
عــــــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــــه وای وای نه که
په کـــــــــوځه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پــــــه نغمو اوازونه
یارزمـــــــابي وفا پـــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمــــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلــــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړي دغم له بارونه
مـــــاغریب کـــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودایي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــتامجیب پربندم سرمالونه
بنه جلال بنه جــــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خـــــراب دکفارو ملکونه
ستانظر شـــــــوخنجر پــــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــــدیق ستارفیق ترهــــــمه وشفیق
یارغــــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولــــــو خـــــوبان افضلین مي جانــــان[116]
بهـــــتري مهـــــــتري پـــــه آیات حدیثونه
ستاابلــــــق ترفـــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــدارترجمله حجابونه

---

116 دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولو خوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خــــــــوش لسان درفشان دجــانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــــاپرحال په چابکي وکــــــړه پوښتنه
شپېړداغـــــــــونه عشق راکـــړي پرسینه دي
دازخـــــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــــورتــــــه که دوادديدن ورکــړې
زمـــــــادواده پرهېزي وکـــــــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــــلام دیاریــــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکـــــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړایارخــــــــوښوي وکــــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــــه زړه غـــــــمجن یم
نن زمـــــــاپرغمګیني وکـــــــــړه پوښتنه
عشق جـــــــــهازشوګډ یې کړم په محبت کښې
ته مــــــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــــه سپینه ډېره تل ژړاکـــــړي
راشه زمـــــــــاپرغریبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپــــــــــه لاس زمـــــــاددلبرده
عـــــــاشقان پــــــــه قتلـوي دایې هنرده
چي په برخه یې خــــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه ســرده
هــــــــغه ځوک چي وي ببغم دیارله فکــره
ســـــــــړی نه ده پـــــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوريې ســـــوی پـــه کلونو
چي وصـــــــال را بانـدي راغی نن اختره ده
غــــــلامي مي په اخــــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــــل هسي نظره ده
وخـــــادم ته د مـــــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته د رســــــــــول د خولې خبره ده
عــــــاشقان (يې) وديدن ته هــــــــوسيږي
ځني پاتــــــــــه نام وننگ وســــيم وزره ده
صادقان د يار پـــــــــه مينه هـــــغه څوک دي
چي پــــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتره ده
عــــــامــــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــــــم پيغمبره ده
عــــــاشقان ترسرو مــــــــال ويار ته تېر دي
چي ليدلی يې جانــــــــان پـــــه خپل بصره ده
ديار ميني تور کـــــــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جــــــــــوړه کړي پر خپل سره ده
گـــــمنامي لــــــويه رتبه ده (ملا اميـــره)[117]
اختلاط د زمـــــــــاني ډېر شـــــــــرور شره ده

***

که وصال د اشنای غـــــــــواړي روځ دغه ده
بيا خه نه شي د مــــــــــــــرگي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پــــــــرخپل مرکب يې
له مـــــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښي څـــــــوک رسيږي و مقصود ته ؟
لــــــــوی مثال د ئ نيکي و اخله لار ښکاره ده

[117] اصل: گمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــمبختان مي غــــــافلان د يارله ذکره
لــــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهـــــمت د زاهـــــد انو آفرين شه
نفس شيطان يې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قـــــرآن مــــو په نصيب کړې
چي همېش زمورپه خـــــــوله ورد وظيفه ده
په نصيب مــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بي کي[118] خــوشحال کـړې وعده ده
له دي خپلي بـــــــــدبختۍ څخه په عذاب يم
ګيله نشته پرهـــــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملا امير) مي درپاشي ډکـــي[119] ســـــــينه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــــان وي ستا په مينه
محبت بـــي[120] هـــــمېشه پــــــرخپل يار وينه
اول حـــــــال د سالک دادئ اې دروېـــــشه
چي پـــــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــول په شــــرعه عمل وينه
دويم حـــــــال دصادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــه حب کښي فـــــناوينه
دريم حـــــــال فنافی الله بـــــولي طالبه
بي له ياره مـــــــاســــــــوا کل ترک وهينه

118 بي کي = به يې کړي
119 ډکي = ډکه يې
120 بي = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خــــــوک وينه
هــــــرچي لاردشــريعت يې وي پرې ايښي
رهــــــبردده شيطان اورتــي[121] ځکــــوينه
که باوردي پـــــه آيات و حـــــديث کېږي
ملحدي پـــــه طــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه خوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پــــــه سپين مـــــخ به آخرت لـــره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړې
چي مـــــقام دمـــوحدی مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستاپه مينه
امان راکـــــــــړې په توحيد کښي له لعينه

❋❋❋

ستادهجران په اوروســوی ارامي غوارمــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوايي غوارمه
دوامي وصل دجانــــــان ګنج نوري غوارمه
زه خوارمسکين يـم بې تسکين زه دلجويي غوارمه
ستادمحبت پــــه درياب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(يم) تــرخپل سر اجرت قوي غوارمه
له دواړو کــــــــونويم ببغم روښندلي غوارمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غوارمه
سيروسلــــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامـــهرباني غوارمه
زمـــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غوارمه

---

121 اورتي = اورته يې

122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســـــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث ګذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنګیرزي[123] غـــلامي غواړمه

***

په خــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــادزړه محبه ګــــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پــــــــردووچشمانو
ته یي نورزمــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشــــه[124]
(دا)ستانــــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــــه همېش پـــــرخپل رب ګرانه راشه
مـــــحبت دیارافضل تــــردوه جــــهانه
ته یي زمــــــــادزړه ارمـــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تــــــــرکل عالم یي
باطن نــــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــــمیشه فـــــــخرپه تاکاندي
تــــــه ســــــرداریږ دنبیانه راشه راشه
ډبردي قـــــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــتایم پاک رســــــوله
زه (امیرمحمد) ســــــتادغلامانه راشه راشه

[123] زي = زه یي
[124] دغه بیت دريږ خپي زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســـــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لـــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجليویني پـــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هـــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شــــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګــــران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالـــــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتو کـــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعـــــایم که پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکـــــړې په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سـوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایــــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچامرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نـفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــړه په قدرت کښــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کـــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هـــغه خوک دي
چي ترسروترمــــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله وربېښه په خلقت کښي
پــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســــرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان دیارجــــــفاپروفــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــــال نه شي بي ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عــــــاقبت به شي فنادمـــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمـــــــاپه قسمت راکړ
بي له یاره دعشق دودمي تــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګــــــــردان وپایدوان پــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــــرګلـــــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــــړي نن دژوندرمــــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غــــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مــــــــــاژړوي
رقیبان پـــــــه نصیحت مـــــــاخندوي
زه حیران یـــــم چي ژړاکـــــړم که خنداکړم
نه پــــوهېږم چي یارزمـــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حــــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخندازمــــــــاژړایــــــارقبلوي
دادنیادژړاځــــــــای چي ببغــــــم نه شي
ستاژړالــــــــــره اجـــــرت یاردرکـــوي
داجــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپــــــه روځ بــــه نیک وبدښکاره شي
دانایـــــــان مي نیک پـــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکـــــــړه له هـــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بیماران پـــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غـــــــــواړي پــه مسکیني
هیڅ حـــــــاجت یې ددنیا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه کاریې وي جنت غـــلمان حوري
دخپل یاردیدن یې خـــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــړی ښـــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هـــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مـــــــــرغـــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسیل بې بــــــــــهاره نشته
دديدارروځ لـــــــــوی بــــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداربه لـــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

****

**

*

*

*

*

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي څوپاڼي به یې لوېدلي وي (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library